

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

Економічна ефективність розвитку аграрних підприємств
(на матеріалах ТОВ «Агрофірма імені Суворова»
Новоселицького району Чернівецької області)

Студентки 3 курсу 1 групи
напряму підготовки
«Економіка підприємства»
Бонюк К.В.

Керівник: к.е.н, доцент Корженівська Н.Л.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Кам'янець-Подільський

2017

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теоретичні та методичні основи дослідження функціонування аграрних підприємств

1.1. Сутність та сучасне трактування поняття «ефективність»..... 5

1.2. Методика наукового дослідження ефективного розвитку підприємств.....13

РОЗДІЛ 2. Аналіз розвитку та ефективності функціонування аграрних підприємств

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....25

2.2. Ресурсне забезпечення підприємства.....30

2.3. Аналіз виробництва продукції підприємства.....35

2.4. Економічна ефективність діяльності підприємства.....42

РОЗДІЛ 3. Розробка напрямків підвищення економічної ефективності розвитку підприємства

3.1. Визначення засад ефективного розвитку сільськогосподарського виробництв.....50

3.2. Резерви підвищення рівня ефективності розвитку підприємства.....57

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТРАТУРИ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Агропромисловий комплекс України – важливий сектор національної економіки, він є одним з основних бюджетоутворюючих та експортоорієнтованих секторів національної економіки. Посткризове відновлення економіки України вимагає розвитку аграрних підприємств на інтенсивній основі, що дозволить забезпечити продовольчу безпеку країни, а також реалізувати конкурентні переваги країни на світових ринках продовольства.

Отже, підвищення рівня розвитку економічної ефективності аграрних підприємств є найважливішим завданням, від вирішення якого залежить забезпечення належного рівня продовольчої безпеки, насичення ринку власною сільськогосподарською продукцією.

Дослідженням цієї тематики займається велика група науковців, якими розроблені стратегічні напрямки зміцнення сільськогосподарського виробництва в Україні, підвищення економічної ефективності використання земельних, матеріально-технічних і трудових ресурсів, ціноутворення.

Однак обґрунтування пропозицій щодо збільшення виробництва сільськогосподарської продукції та підвищення її ефективності залишаються актуальними і надалі і потребують подальших досліджень.

Актуальність досліджуваної теми обумовлена підвищенням економічної ефективності розвитку аграрного підприємства. Підвищення економічної ефективності передбачає збільшення виробництва і підвищення якості продукції при одночасному зменшенні затрат праці та матеріальних засобів на одиницю продукції. Вирішення проблеми нерозривно пов'язане з подальшою всебічною інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва.

Мета дослідження - виявити основні проблеми економічної ефективності розвитку аграрного підприємства та обґрунтувати пропозиції щодо підвищення ефективності його функціонування. Мета дослідження зумовила вирішення наступних завдань:

ВИСНОВОК

Таким чином, *економічна ефективність розвитку виробництва (діяльності) підприємства* – це комплексне поняття, що відбиває кінцеві результати використання ресурсів за певний проміжок часу, головною ознакою якого може бути необхідність досягнення мети виробничо-господарської діяльності підприємства з найменшими витратами суспільної праці або часу.

Дійові напрямки підвищення ефективності функціонування підприємств:

- 1) управління витратами і ресурсами;
- 2) напрямки розвитку і удосконалення виробництва та іншої діяльності;
- 3) напрями удосконалення системи управління підприємством та всіма видами його діяльності.

Ресурсний — відображає першочергову необхідність аналізу ефективності використання наявної матеріальної бази виробництва та живої праці. При цьому слід враховувати рівень завантаження обладнання в часі, структуру собівартості продукції, що виготовляється, з точки зору співвідношення в ній часток амортизації, матеріальних витрат, витрат на оплату праці.

Щодо аналізу ефективності використання трудового потенціалу підприємства, то тут слід зосередити увагу на таких аспектах: внутрішньозмінні втрати робочого часу; втрати робочого часу внаслідок плинності кадрів; рівень використання засобів механізації, автоматизації праці та комп'ютерної техніки; аналіз системи стимулювання працюючих; визначення професійно-кваліфікаційної структури працюючих.

Організація виробничого процесу – важлива складова ефективності підприємства, а отже, і значний резерв її підвищення. У конкретних умовах підприємства слід проаналізувати всі аспекти, що визначають ефективність організації робіт – від рівня робочого місця окремого робітника чи спеціаліста до рівня підприємства в цілому.

Наступний напрям пошуку можливостей підвищення ефективності є *технологічний*.

Фактори зниження собівартості сільськогосподарської продукції:

- впровадження прогресивних систем землеробства, науково обґрунтованих сівозмін і передової технології виробництва;
- послідовна інтенсифікація виробництва шляхом раціональної хімізації і докорінного поліпшення землі;
- впровадження у виробництво кращих сортів сільськогосподарських культур і порід тварин, дотримання всіх вимог агротехніки і передових способів утримання тварин;
- зміцнення кормової бази тваринництва, дотримання зоотехнічних вимог при складанні раціонів щодо збалансованості протеїном, мінеральними речовинами, іншими поживними компонентами;
- удосконалення галузевої структури підприємств з орієнтацією на вимоги ринку, досягнення при цьому раціональної концентрації виробництва, що забезпечує ліпше використання ресурсів, більш швидке запровадження досягнень науки, техніки, передової практики.

Підприємству необхідно активніше застосовувати інноваційні методи обробітку ґрунту, застосовуються прогресивні сучасні технології, такі як: «No-till» (технологія нульового обробітку), «Mini-till» (технологія мінімального обробітку), системи крапельного зрошення, нову прогресивну техніку, нові породи тварин та сорти рослин, застосовувати нові технології збереження енергії тощо.

У результаті застосування технології нульового обробітку «No-till» та «Mini-till» технологія мінімального обробітку при вирощуванні культур дозволяє знизити собівартість виробництва до 40%. А застосування нових витем годівлі, збалансованих сучасних кормів дозволяє збільшити продуктивність тварин та знизити собівартість вирощування продукції на 10-15%.

Підприємство зможе досягти максимального прибутку при:

- збільшенні обсягів випуску та реалізації продукції;
- за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- при впровадженні економічно обґрунтованих норм на підприємстві;
- при впровадженні інновацій;
- при зростанні показників якості продукції;
- при підвищенні продуктивності праці;
- дієвій маркетинговій політиці підприємства;
- при оптимальному ціноутворенні.

При застосуванні вказаних заходів загальні витрати підприємства можуть знизитись до рівня 70673,71 тис. грн., проти 80686 тис. грн.. в 2016 р., а показника рентабельності продажів (GPM) з врахуванням резервів складе 36,1%.

Отже, якщо дотримуватися всього вищенаведеного, то ТОВ «Агрофірма імені Суворова» у майбутньому зможе підвищити ефективність розвитку діяльності та рівень рентабельності(прибутковості).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кретьова А.Ю. Модель радіального профілю ефективності діяльності промислового підприємства / А.Ю. Кретьова // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – 2011. - №3. – С. 157-162.
2. Экономикс: англо-русский словарь : [справочник] / Э.Дж. Долан, Б.И. Доминенко; пер. с англ. — М.: Лазурь, 1994. — 544 с.
3. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задания и оптимальные решения / П. Друкер. — М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003. — 288 с.
4. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга / Д. Хан ; пер. с нем. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 800 с.
5. Мескон М.Х. Основы менеджмента / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Дело, 1993. —702 с.
6. Нусинов В.Я., Турило А.М., Темченко А.Г. Экономический анализ деятельности предприятий и объединений в промышленности: Учеб. пособие. – Кривой Рог: Минерал, 1999. – 172 с.
7. Білик Т. Л. Економічна ефективність та результативність діяльності сільськогосподарських підприємств / Т Л. Білик, І. В. Хомич // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. 2014. – Випуск 22. – С. 297–301.
8. Білик Т.Л. Закономірності розвитку малого бізнесу України та Євросоюзу // Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення : тези всеукраїнської наукової Інтернет-конференції. – Тернопіль, 2015. – Випуск 14. – С. 20-23.
9. Сеницына Т.А. Оценка эффективности системы управления промышленным предприятием — целевой подход: дис. канд. экон. наук : 08.06.01 / Сеницына Татьяна Арнольдовна. — Одесса, ОГЭУ, 2004. – 187 с.
10. Білик Т. Л. Особливості діяльності та управління персоналом малих агропромислових підприємств / Т Л. Білик // Вісник Хмельницького національного університету. Випуск 6. – Хмельницький, 2015. – С. 187–192.

11. Іванишин В.В. Становлення державного лізингу в агропромисловому виробництві / В. В. Іванишин // Економіка АПК. – 2002. - № 9. – С. 74-79.
12. Маркіна І.А. Методологічні питання ефективності управління / ІА. Маркіна // Фінанси України. — 2000. — № 6. — С. 24.
13. Ячменьова В.М. Ефективність управління діяльністю промислового підприємства та діагностика загроз : [монографія] / В.М. Ячменьова, М.В. Височина, О.Й. Сулима. – Сімферополь: ВД АРІАЛ, 2010. – 472 с.
14. Мильнер Б.З. Теория организации : [учебник] / Б.З. Мильнер. — М.: ИНФРА-М, 1999. — 480 с.
15. Туленков Н. Социальная эффективность управления / Н. Туленков // Персонал. – 1997. — № 2,3. — С. 3-7.
16. Місюк М.В. Регіональний вибір напрямів відродження свинарства // Економіка АПК. – 2000. – №10. – С.39-41.
17. Лямець В.І., Тевяшев А.Д. Системний аналіз. Вступний курс. – 2-е вид., перероб. та допов. – Х.: ХНУРЕ, 2004. – 448 с.
18. Орлов П.А. Экономика предприятия: Учеб. пособие. – Х.: РИО ХГЭУ, 2000. – 401 с.
19. Науково-технічна політика в сільському господарстві / В. М. Булгаков, Д. Г. Войтюк, В. В. Адамчук, В. В. Іванишин // Вісник аграрної науки. – 2007. - № 3. – С. 5-10.
20. Лещик І.Б. Організаційно-економічні трансформації в аграрному секторі економіки / І.Б. Лещик, Г.І. Пиріг // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 3. – С. 327-331
21. Український клуб аграрного бізнесу [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ucab.ua/files/Survey/Largest_Agriholdings/Holdings_2015_demo.pdf.
22. Ульянченко Ю.О. Інструменти державного стимулювання розвитку конкурентного середовища в аграрному секторі / Ю.О. Ульянченко // Ефективність державного управління. – 2013. – Вип. 35. – С. 296-304.

23. Еколого-економічні аспекти застосування агроекотехнології виробництва конкурентоспроможної екологічно чистої продукції / В. В. Іванишин, В. С. Таргоня, Л. С. Околот // Економіка АПК. – 2008. - № 3. – С. 46-49.
24. Розвиток та функціонування ринку технічних засобів для сільського господарства в Україні / В. В. Іванишин // Економіка АПК. – 2011. - № 3. – С. 78-82.
25. Іванишин В.В. Лізинг та його розвиток в Україні / В. В. Іванишин. – К. : Знання України, 2002. – 55 с.
26. «Андрійчук В.Г., Сучасна аграрна політика : проблемні аспекти / В.Г. Андрійчук, М.В. Зубець, В.В. Юрчишин.-К.: Аграрна наука, 2005. - 140 с.
27. Економіка підприємств АПК: Навчальний посібник для вузів / За ред. Дусановського С.Л., Олійника В.М., Дудара Т.Г. – Тернопіль: Видавництво —Тернопіль», 1997. – 260 с.
28. Роль технічних засобів у розвитку аграрного виробництва в контексті ефективності їх використання / В. В. Іванишин // Економіка АПК. – 2003. - № 6. – С. 3-9.
29. Місюк М.В. Поліпшувати структуру підприємницької діяльності у виробництві м'яса // Економіка АПК. – 2001. – №8. – С. 117-120.
30. Пархомець М.К. Економічний механізм розвитку молокопродуктового підкомплексу АПК Західного регіону України. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 328 с.
31. Месель-Веселяк В.Я. Удосконалення економічних відносин учасників інтегрованих формувань // Економіка АПК. – 1998. - № 12. – С. 19-21
32. Основні напрями промислової політики у розвитку машинобудування для АПК / В. В. Іванишин // Техніка АПК. – 2004. - № 6-7. – С. 4-5.
33. Тарасевич В.Н. Эффективность общественного производства // Сущность и механизм роста. – К.: Вища школа, 1991. – 190 с.
34. Ермаков О.Ю. Методологія економічного дослідження організаційних форм виробництва // Економіка АПК. – 2003. - № 1. – С. 31-37

35. Економічний механізм формування та функціонування лізингових відносин / В. В. Іванишин // Економіка АПК. – 2002. - № 11. – С. 49-53.
36. Шепотько Л., Прокопа І. Деякі аспекти макроекономічного регулювання аграрної сфери // Економіка України. – 2001. - № 3. – С. 51-59.
37. Стратегія розвитку сільського господарства через призму впровадження сучасних технологій / В. Іванишин // Техніка АПК. – 2005. - № 10-11. – С. 6.
38. Іванишин В.В. Роль держави в інвестуванні розвитку технологічного забезпечення аграрного сектора АПК / В. В. Іванишин // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. - № 9. – С. 12-14.
39. Ксенофонов М. Оцінка організаційних заходів з реформування аграрного сектора // Економіка України. – 2000. - № 10. – С. 62-67.)
40. Онищенко О.М. Особливості сучасних земельних відносин в Україні // Економіка України. – 2001. № 4. – С.56-62.
41. Місюк М.В. Теоретичні аспекти економічних відносин виробників продукції скотарства та підприємств по її переробці // Економіка АПК.– 2012. – № 10. – С. 26-33.
42. Городенко С. В. Реформування сільськогосподарських підприємств на основі спільно – часткової власності. // Економіка АПК. – 2000 – № 1. – с. 27 – 31.
43. Корженівська Н.Л. Методичні основи аналізу інвестиційної привабливості підприємств // Економіка: проблеми теорії та практики.- Збірник наук. праць.-Вип. 189.- Том V.- Дніпропетровськ: ДНУ, 2004.- с.1410-1414.
44. Корженівська Н.Л. Обліково-аналітична інформація в системі управління сільськогосподарським підприємством // Збірник наукових праць. - Вип. 16. – Т. 3. - Кам'янець-Подільський, Абетка, 2008. – с. 488-490.
45. Пулім В.А., Рябоконт В.П. Реформування сільськогосподарських підприємств і реалізація прав власності селянам. // Економіка АПК. – 1999 – № 11, С. 7 – 11.

46. Авранчій В. І. Фінансова діяльність підприємств : навч. посіб. / В. І. Авранчій, В. Д. Чумак, Смолянська О. Ю. – К. : ВД "Професіонал", 2005. – 240 с.
47. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2004. – 424 с.
48. Господарський Кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
49. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури започаткування підприємництва : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2011. – № 43. – С. 1863.
50. Про господарські товариства : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
51. Гарачук Ю.О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю / Ю.О. Гарачук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – N 2. – С.60-66.
52. Кротков А.М. Конкурентоспособность предприятия: подходы к обеспечению, критерии, методы оценки / А.М. Кротков, Ю.Я. Еленева // Маркетинг за рубежом. – 2001. – N 6. – С.59-69.
53. Іванишин В.В. Організація виробничої і підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах : підруч. для студ. з аграрн. і техн. спец. ВНЗ III-IV рівнів акредитації / О. В. Шкільов, В. В. Іванишин. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2014. – 416 с.
54. Економіка підприємств АПК: Навчальний посібник для вузів / За ред. Дусановського С.Л., Олійника В.М., Дудара Т.Г. – Тернопіль: Видавництво —Тернопіль, 1997. – 260 с.
55. Місюк М.В. Формування регіонального ринку м'ясної продукції : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.02 / М.В. Місюк ; Ін-т аграр. економіки УААН. – К., 2002. – 19 с.
56. Стельмашук А.М. Економічний механізм прискорення інтенсифікації виробництва в АПК. – К.: Урожай, 1990. – 160 с

57. Місюк М.В. Трансформація соціально-економічної бази виробництва в умовах аграрної реформи. – Харьков. : Вестник международного славянского университета. Серия “Экономика”. – 2001 – Т. IV, №3. – С.77-79.
58. Місюк М. В. Організаційно-економічні трансформації в аграрному виробництві // зб. матеріалів Дванадцятих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, 2-26 лютого 2010 року; за ред. П. Т. Саблука та ін. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – С. 498-502.
59. Місюк М.В. Організаційно-економічні засади відродження виробництва продовольчої продукції // Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК. У чотирьох томах. За ред. П.Т. Саблука. Ч.І. Організаційно-економічні проблеми села. – К. : ІАЕ, 2001. – С. 213-215.
60. Місюк М.В. Ринок продукції скотарства : монографія / М. В. Місюк ; М-во аграр. політики та продовольства України, Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Київ : ННЦ "ІАЕ" , 2012. – 330 с.
61. Місюк М.В. Про державне регулювання розвитку галузі скотарства // Економіка АПК. – 2009. – № 4. – С. 112-116.
62. Хорунжий М.Й. Аграрна політика: Навчальний посібник – К.: КНЕУ, 1998. – 240 с.